

ATP-udspil 2025

ATP's monopol skal brydes

Liberal Alliance

ATP's monopol skal brydes – danskerne skal have frit valg

Liberal Alliance foreslår at bryde ATP's monopol. Monopolet har medført en udpræget grad af prestigeprojekter, pseudoarbejde og mangel på professionalisme i investeringerne af danskernes penge.

Alle skal have muligheden for frit at vælge pensionsinstitut for de penge, som nu bliver bundet i ATP, og for nuværende kunder i ATP skal det være muligt at flytte eksisterende midler til andre pensionsinstitutter.

Det vil skabe en sundere konkurrence på markedet og frit valg af pensionsinstitut til danskerne.

Alle arbejdende danskere vil fortsat modtage pensionsbidrag fra deres arbejdsgiver og skulle betale til egen pension. Tilsvarende vil modtagere af overførselsindkomster i den arbejdsdygtige alder skulle betale en del af deres ydelse og få dækket et bidrag fra det offentlige.

På den måde sikres det, at alle danskere fortsat sparer op til en del af egen pension, men ATP's nuværende monopol bliver nedbrudt, og pensionsmarkedet bliver fuldt konkurrenceudsat.

Hvad er problemet?

Eftersom ATP's 5,6 mio. kunder er tvunget til at være medlem af ordningen, er der ingen direkte respons fra dem på selskabets dispositioner og investeringsstrategi.

Det fravær af konkurrence skaber en usund incitamentsstruktur, da borgerne ikke har muligheden for at stemme med fødderne ved at fravælge ordningen og tilvælge andre udbydere til at forvalte deres pension.

Med en obligatorisk pensionsopsparing gennem ATP formår ATP ikke at imødekomme den enkelte danskers individuelle behov, risikoprofil, tidshorisont og præferencer i almindelighed – og dermed muligheden for en pensionsopsparing, der passer til deres personlige behov.

ATP skal fritages fra politiske bindinger i investerings-setup'et

Liberal Alliance foreslår, at de politiske kriterier for ATP's investerings-setup ændres i forbindelse med privatiseringen, således at ATP kan investere og sikre afkast til kunderne på lige vilkår med andre pensionsinstitutter.

Hvad er problemet?

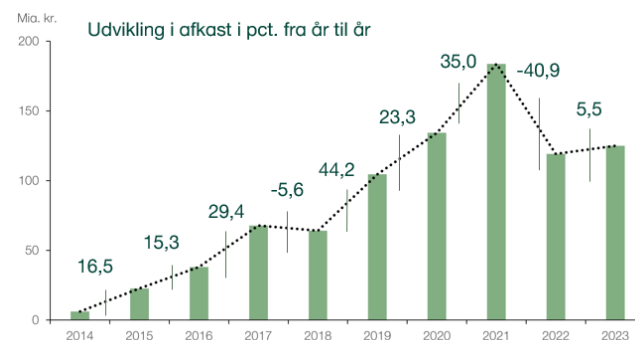
ATP blev sat i verden for at sikre en garanteret og forudsigelig livslang pension til danskerne. Derfor opererer ATP under nogle særlige politisk fastsatte kriterier, der i dag er utidssvarende.

ATP er nemlig indrettet, så 80 % af kapitalen bliver allokeret til lavrisikable investeringer (60 % "rentebidrag" og 20 % "markedsbidrag"), hvilket man forsøger at gøre op for ved at tage ekstreme risici for de resterende 20 % af kapitalen, som er det såkaldte "bonusbidrag".

Det er disse 20 % af den samlede kapital, der fører til store udsving i afkast fra år til år. Mens ATP f.eks. præsterede førnævnte afkast på -40,9 % i år 2022, lød investeringsporteføljens afkast for 2019 omvendt på 44,2 %.

ATP's afkast i investeringsporteføljen,

2014-2023

I en rapport¹ fra 2023 konkluderer Jesper Rangvid og Henrik Ramlau-Hansen, der er hhv. professor og lektor på CBS følgende:

- a) at ATP's 80/20 set-up bør ændres
- b) at ATP's afkast de seneste ti år svarer til en simpel, passiv global aktieinvestering – men at afkastet er blevet realiseret med en væsentligt højere risiko, og
- c) at dette afkast ikke vil kunne realværdisikre pensionerne ift. inflationen.

Baggrund

I 2022 trak det overskrifter, da danskernes fælles, tvungne pensionsopsparing tabte 64,5 mia. kr.

ATP havde nemlig formået at præstere et afkast på -40,9 procent i sin investeringsportefølje, som er den del af den samlede portefølje, hvor institutionen løber store risici med fx gearede investeringer.²

ATP forvalter ca. 700 mia. kr. for omtrent 5,6 mio. danskere. I lyset af at danskerne er tvunget til at betale til ATP, bør både beløbenes størrelsesorden og investeringernes volatilitet give anledning til at vurdere, om ATP kan indrettes bedre end i dag.

Hvilken forskel gør ATP for den enkelte dansker?

ATP kom til verden i 1964 og var oprindeligt et supplement til folkepensionen. Men i dag bliver den politiske målsætning om, at danskerne skal spare op til pensionstilværelsen, for de fleste borgere varetaget af en kombination af arbejdsmarkedspensionerne og private pensionsordninger.

Omtrent tre fjerdedele af de beskæftigede danskere sparer i dag så meget op til pension, at de har udsigt til en dækning som

pensionister, der svarer til mere end 50 % af deres erhvervsaktive bruttoindkomst. Ydermere har mange pensionister også en betydelig friværdi samt anden fri opsparing.³ For mange danskere udgør ATP-opsparingen derfor en meget lille del af pensionen i dag.

Men hvad med de danskere, som ikke selv har sparet op og derfor kun har ydelser fra det offentlige, når de går på pension? I dag er der ca. 1.330.000 danskere på pension (hvoraf omtrent 250.000 er førtidspensionister). Man vurderer, at ca. 400.000 af disse ikke har andet end folkepensionen.⁴ Én enlig folkepensionist vil i gennemsnit få 13.198 kr. fra det offentlige om måneden. Heraf vil knap 1.383 kr. være fra ATP.

Er det ikke mere liberalt at afskaffe den tvungne pensionsindbetaling?

Ifølge Grundloven er vi forpligtede til at forsørge borgere i Danmark, der ikke kan forsørge sig selv. Der er således overordnet to mulige 'borgerlige' finansieringsprincipper for danske borgeres pensionstilværelse:

1. At pension **fuldstændigt** er et **personligt ansvar**, at **alle borgere selv har det fulde ansvar** for at spare op til egen alderdom – og at der vedtages et mindstebeløb, som den enkelte borger skal afsætte af sin løn gennem et arbejdsliv, for at dække mindste eksistensgrundlag uden at ligge andre til last.
2. At pension **som udgangspunkt** er et **personligt ansvar**, at **borgere som udgangspunkt** **ansvaret** for at spare op til egen alderdom – og at andre danske borgere betaler for at dække mindste eksistensgrundlag i alderdommen for de borgere, der ikke selv har påtaget sig ansvaret og sparet op.

¹ [henrik_ramlau-hansen_et_al_atp_publishersversion.pdf](https://henrikramlau-hansen-et-al-atp-publishersversion.pdf)

² <https://www.berlingske.dk/virksomheder/de-havde-haabet-de-kunne-raabe-politikerne-op-men-efter-flere-aars>

³ <https://cepos.dk/artikler/sadan-kan-atp-reformeres-med-syv-konkrete-tiltag/>

⁴ <https://www.berlingske.dk/virksomheder/de-havde-haabet-de-kunne-raabe-politikerne-op-men-efter-flere-aars>

Hvis vi ønsker et samfund, hvor vi ligger hinanden mindst muligt til last, og hvor vi ikke efterlader en unødvendig regning i børneværelset, vil et fuldt personligt ansvar for egen pensionstilværelse være at foretrække. Derfor anbefaler Liberal Alliance, at vi fastholder en obligatorisk minimumsopsparing, men at danskerne har muligheden for frit at vælge pensionsinstitut under de vilkår, der er beskrevet i udspillet.

Hvad med alle de administrative funktioner, ATP også varetager i dag?

Oprindeligt var formålet med ATP, at de blot skulle forvalte en del af danskernes pensionsopsparing, der kunne fungere som et tillæg til folkepensionen. Men i dag varetager ATP også en lang række opgaver af administrativ karakter for staten, kommunerne og arbejdsmarkedets parter.

To ud af tre af de velfærds kroner såsom feriepenge, folkepension eller boligstøtte, der går fra det offentlige og ud til danskerne, bliver udbetalt af ATP.⁵ Med nærværende forslag vil nogen måske være kritiske overfor, hvilke andre konsekvenser – udover spørgsmålet om pensionstillæg – det vil få for samfundet. Men der er intet i vejen for, at de dele af ATP-koncernen (såsom Udbetaling Danmark), som varetager førnævnte administrative funktion, blot bliver selvstændige enheder uden for ATP. Dét, at ATP-koncernen tilfældigvis også står for at udbetale offentlige ydelser, er ikke et argument for, at danskerne også skal have en tvungen pensionsopsparing hos ATP.

---

⁵ <https://www.atp.dk/vores-opgaver/administration-af-velfaerdsydelse/udbetaling-danmark>

Liberal (LA) Alliance